

e-Rojnost č. 343

Znojemské dění komentuje Jiří Cmunda Roupec

Vychází od září 2017

Na sváru opozice s koalicí Znojmo tentokrát vydělalo .... str. 2

Piráti zakotvili na Rudoleckého ulici .... str. 3

Magazín: Pohádková Lednice, hrad na dřevěných nohou i Rabensburg

16. 4. 2024

Strategický plán počítá s úpravou veřejných prostranství

Třetí pilíř strategického plánu má řešit rozvoj Znojma z hlediska urbanismu, rozvoje území a životního prostředí. Dotýká se obdobných znojemských bolestí, které jsou uvedeny v předchozím pilíři rozvoje, jako je nevelký bytový fond, s čímž souvisí omezené možnosti městské bytové politiky. S plánovaným zklidněním města po vyvedení tranzitní dopravy mimo městskou zástavbu se plánuje revitalizace a využití veřejných prostranství. Jako ilustraci této kapitoly autoři vybrali letecký snímek Znojma, jemuž dominuje Mariánské náměstí. Dílo urbanistů poslední třetiny 19. století a dokončené po druhé světové válce si nezádá s obdobnými projekty v evropských metropolích. Navázat na dílo předků je pro dnešek velká výzva. Je ale otázka, jak ji vedení města uchopí.

Stratégové rozvoje města sice mluví o úpravách veřejných prostranství v množném čísle, ale neupřesňují, která mají na mysli. Pokud bychom fabulovali, pak by se revitalizace mohla týkat i Mariánského náměstí, respektive zbavení ho ideologického symbolu v podobě sochy Rudoarmějce, jakožto reliktu minulého režimu poplatného sovětské nadvládě. K dořešení původní koncepce náměstí vybízí i proluka mezi současným hotelem Mariel a ulicí 17. listopadu. Na obojí nemá současné vedení města podle všeho dost odvahy.

**Při chystané úpravě
náměstí Svobody se hraje
též o prestiž Znojma**

Na celkovou úpravu však hlavně čeká náměstí Svobody, kde po sanaci hospodářského síla a dalších zchátralých objektů vznikl prostor, který svou velikostí volá po promyšleném využití. Zhruba před dvaceti lety, za starostování Petra Nezvedy (ODS), vznikl projekt zástavby uvolněné plochy.

Současní urbanisté mohou mít k onomu dílu výhrady, ale faktem je, že místo je jedinečnou možností, jak k památkové rezervaci, meziválečné a poválečné zástavbě připojit moderní lokalitu hodnou svým vzhledem a charakterem třetího milénia. Bohužel jeví se tendence upřednostnit přestavbu bývalých městských lázní, aniž se bere v úvahu příští vzhled náměstí. Radnice tím vlastně naznačuje, že úprava náměstí není na programu dne. Pokud chce mluvit o rozvoji města, měla najít odhodlání alespoň k zadání ideového návrhu a zahájit příslušná jednání s Jihomoravským krajem a Radou vlády pro stavebnictví ČR o financování projektu a současně hledat partnery v soukromém sektoru.

Znojemská starostka na svém FB informovala v záležitosti úpravy náměstí Svobody o spolupráci radnice se stavební fakultou VUT Brno. Studenti posledního ročníku zpracovávali návrhy, jak by mohlo náměstí v budoucnu vypadat. Nic proti invencím studentů, jistě jsou mezi nimi schopní budoucí odborníci, ale přece jen svěřit příští podobu veřejného prostoru, který by měl být vkladem Znojma třetímu milénium, urbanistickému dorostu, je na pováženu. Pokud chce radnice šetřit, necht' šetřit na patřičných místech. Kdyby byli naši předkové přízemní šetřilci, těžko bychom se dnes mohli chlubit radniční věží, která je jednou z nejhezčích v republice. Úprava prostor náměstí Svobody je hodna soutěže předních odborníků, včetně zahraničních...

Druhým cílem tohoto strategického pilíře je péče o životní prostředí. V tomto radnice v souvislost se změnou klimatu uvažuje o obnově městské zeleně takovými druhy, které dokážou čelit nadcházejícím klimatickým změnám. Zcela mimo zájem současných urbanistů a ochránců městské zeleně jsou zastavěné plochy příměstské zeleně, ale i některé pozemky v městské zástavbě soukromými garážemi. Předchozí vedení města, ještě za minulého režimu, neuváženě prodala městské pozemky soukromníkům a dnes není odvaha a možná ani peníze tento problém řešit.

Třetím cílem je systémový přístup k naplňování politiky udržitelného rozvoje. Radnice přiznává, že má omezené možnosti hledání ploch pro bydlení a podnikání. Cestu spatřuje v identifikaci rozvojových

**Co umí soukromí developři,
město zatím nedokáže**

ploch a v rámci tvorby nového územního plánu je připravit k využití. Cestu městu ukazují i soukromí developři, kteří dokážou najít proluky a podobné nevyužívané parcely k zástavbě. Město si nechalo uniknout pozemky po někdejších zaniklých závodech, jako je například rozsáhlý pozemek po Frutě na Dobšické, kde vznikl další supermarket. Ze sousedního pozemku někdejšího monopolního dopravce ČSAD se pomalu, ale jistě stává brownfield. Je na městě, aby s majitelem podniku, který mimochodem blokuje i nevyužívanou plochu bývalého autobusového terminálu, intenzivně jednalo. V souvislosti se zakoupením bývalé hasičské základny na pražské výpadovce, kde by mělo vzniknout centralizované detašované pracoviště městského úřadu, by měli úředníci uvolnit budovu na náměstí Armády. Zatím nebylo jasně řečeno, zda se bude opravovat a čemu sloužit. Ostatně celé náměstí je paskvil a vlastně je náměstím jen podle jména. Snad je to těž adept rekonstrukce.

Na sváru opozice s koalicí Znojmo tentokrát vydělalo

Jednání zastupitelstva se zpravidla nese v atmosféře nespolupráce, slovních pŕetek, v nichž žádná ze stran nehodlá ustoupit ze své pravdy a názoru. Současná koalice využívá své momentální pozice, i když si musí být vědoma, že stojí pouze na křehké převaze. Někdy to až bije do očí a nezřídka je to ke škodě věci, tedy Znojma. Soudný, nezaujatý občan – volič si toho všimá a v jeho mysli koaliční vítězství mohou ovlivňovat příští volební rozhodnutí.

Z vystoupení opozice vyčuhuje jako ona příslovečná sláma z bot pocit ublížení, nedocnění a stále nevyvanutý pach porážky, byť to byla skoro plichta. Někde v hloubi duše patrně leží i argument, že jejich opoziční tábor se mohl opřít skutečně jen o své schopnosti, protože za nimi nestojí žádná strana se silnou celostátní podporou, či argumentující tím, co lidé chtějí slyšet.

Zkrátka truc na truc, až to někdy tluče dveřmi. Tak trochu mimo pozornost veřejnosti, což jsou krajská jednání, se odehrál jeden takový opoziční až skoro furiantský kapric. Jak známo oprava znojmské radniční věže, národní kulturní památky, se proti původním předpokladům protahuje, neboť se ve středověké dřevěné konstrukci objevují nové závady, s nimiž se v rozpočtu nepočítalo, ale je nutno je opravit. Vedení města prostřednictvím své zástupkyně v krajském orgánu, Mgr. Petry

**Jak to bylo s dotací
na opravu radniční věže**

Svedíkové Vávrové (SPD), požádalo o finanční dotaci 622 tisíc korun na pokrytí oprav radniční věže. Částku však kraj městu skrouhl na 160 tisíc. Následně se přece jen podařilo částku navýšit na 389 tisíc. V zastupitel-

stvu Jihomoravského kraje zasedá i znojmský opoziční zastupitel Mgr. Karel Podzimek (ODS), jenž podal protinávrh, týkající se navýšení dotace pro Znojmo ve výši 600 tisíc korun. Protože Karel Podzimek je současně krajský radní pro zdravotnictví, pohlídal si při projednávání dotace v krajské radě, aby prošel právě jeho návrh. Na svém facebooku to prezentuje jako důkaz svého postoje k rodnému městu. „Můj návrh podpořili krajští zastupitelé jednomyslně,“ chlubí se Podzimek. Takové plusové body se mu budou hodit před nadcházejícími krajskými volbami, neboť by rád „na kraji“ dál setrval.

Není to poprvé, co takhle vzal Podzimek vedení města vítr z plachet. Snad je to rok, co po stranické lince ODS zajistil ve prospěch Znojma šedesátimilionovou dotaci na rekonstrukci bývalé vojenské jízďárny v Louce na víceúčelové kulturní a společenské centrum. Karel Podzimek dokonce zařídil,

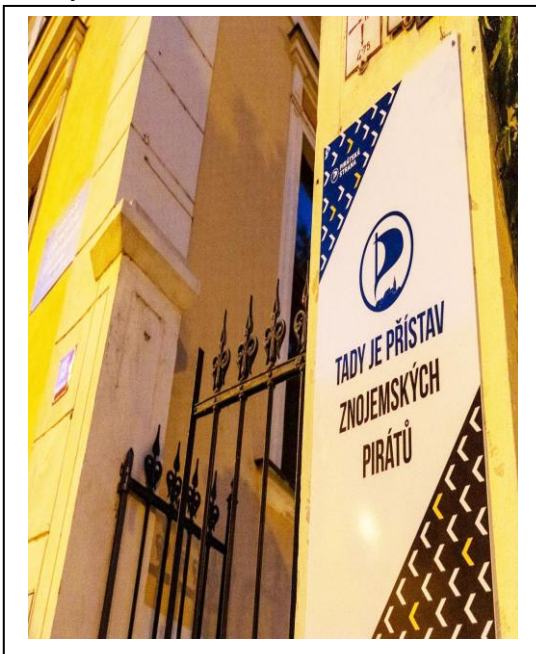
aby sám ministr kultury Martin Baxa (ODS) se přijel na projekt, jemuž přihrál peníze, podívat. Panu ministrovi evidentně nedošlo, neorientuje se ve znojemských poměrech, že podpořil záměr zájmové skupiny, již záleží na přesunutí znojemského kulturního a společenského života na místní periferii, zatímco střed města s tradičním společenským centrem zeje prázdnotou.

A Karel Podzimek, donedávna outsider místní politické scény, přicmrndovač lídrům minulé radniční garnitury, nyní svými triky strčil všechny do kapsy a je king. Nicméně město Znojmo na tom tentokrát vydělalo.

Piráti zakotvili na Rudoleckého ulici

V minulých dobách bývalo osvědčenou praxí politických stran, že boj o prosazení svých stranických zájmů se nesoustřeďoval jen na období voleb, ale odehrával se průběžně. Tehdy bez současných sofistikovaných komunikačních prostředků usilovala každá politická strana o vytvoření si stálého centra k utužování členské soudržnosti, rozšiřování členské základny, ale též permanentního působení na veřejnost. K tomu budovaly, nikoliv s podporou státu, ale z vlastních prostředků svá komunitní centra. Díky tomu vznikly ve většině měst objekty sloužící kombinaci politického, společenského, osvětového i sportovního zaměření. Ve Znojmě díky aktivitám našich předků máme Znojemskou besedu, Domeček, Lidový dům, Dělnický dům, z jehož aktivit zbylo jen kino Svět, Sokolovnu. Poválečný režim takové aktivity utnul a současnost, kdy namnoze politické strany nahrazují vlivové skupiny, se nehodlá něčím takovým zdržovat. Snaží se získat moc, ovládnout městský majetek a pak ho využívat i ve prospěch svých zájmů.

V tomto ohledu se jeví sympatickým pokus znojemské místní organizace Pirátské strany zřídit stálé komunikační centrum se znojemskou veřejností, příznačně nazvané Přístav. Pro svou činnost si Piráti pronajali část domu na rohu ulic Rudoleckého a Bezručovy, kde sdílí spolu se Sborem Československé církve evangelické. Už při samotném otevření naznačila přítomnost pirátského ministra zahraničních věcí Jana Lipavského možnost otevřených diskusí s osobnostmi Pirátské strany.

Znojemští Piráti měli v minulém volebním období v Zastupitelstvu města Znojma jednoho zástupce. V minulých komunálních volbách propadli a jejich hlas nebyl slyšet. Otevření Přístavu může být krokem k návratu do znojemské politiky.

Začátkem tohoto roku se v Přístavu uskutečnila přednáška, objasňující podstatu a cíle Pirátské strany a současně vyvracející mýty a polopravdy o Pirátech. Promítnutí filmu Platón z Belfastu doplnila přednáška pedagožky o problematice současného vzdělávacího systému. V Přístavu se řešilo i téma vytváření příznivějšího klimatu na úřadech. Odlehčení nabídl dokument Ženy za volantem o cestě džípem dvou studentek z kyrgystánského Biškeku po středoasijské oblasti. Inženýr Radek Dřevěný seznámil návštěvníky Přístavu s končící vesmírnou misí Hubbleova teleskopu, který přinesl snímky vzdáleného vesmíru. Ekologické téma nastolil film Severní proud... Pestrá

nabídka není-liž pravda. Důležitou je také informace, že vstupy na akce v Přístavu jsou zdarma.

Vážení a milí čtenáři Rojnosti, rád uvítám také vaše názory, souhlasné i nesouhlasné. PhDr. Jiří C. Roupec.

Adresa redakce: roupec.jiri@volny.cz

Deset minulých archívních čísel Rojnosti lze dohledat na adrese <https://jiri-cmunda-roupec.cz/2nov3.htm>

Pohádková Lednice

Za vlády Lichtenštejnů se část divokého lužního lesa pod Pálovou změnila v kultivovanou krajinu s pečlivě pokosenými loukami a skupinami vzácných dřevin, mezi nimiž byly rozesety podivné stavby – římský akvadukt, poustevna, muslimský minaret a nejkrásnější z nich pohádkový zámek – letní sídlo majitelů panství. Také zde původně stávala gotická tvrz patřící rodu Weisů-Sirotků. Až v polovině 16. století ji nahradil renesanční zámek, postupně byl přestavován a rozšiřován. Barokní vzhled mu na konci 17. století vtiskl věhlasný upravovatel jihomoravských panských sídel J. B. Fischer z Erlachu.

Ani ne o sto let později dostal zámek klasicistní podobu a krátce nato jen zasáhl i duch empiru. Současná podoba v historizujícím novogotickém, windsorském stylu začala vznikat až v polovině 19. století za Aloise II. Josefa z Lichtenštejnu a trvala dvanáct let. V držení Lichtenštejnů byl zámek až do roku 1945. Nyní je lednický zámek ve vlastnictví státu a patří k nejnavštěvovanějším památkám.

Zámek na dřevěných nohou

O kus dál po proudu meandrující Dyje nechal v polovině 11. století na jednom z ostrůvků postavit český kníže Břetislav hradisko, které mělo převzít roli zaniklého Lovčíngradu. Přestavbu hliněno-dřevěné pevnosti na kamenný hrad začala roku 1230 královna Konstancie, druhá manželka Přemysla Otakara I. Silně podmáčená půda musela být nejprve zpevněna nahusto zaraženými dubovými piloty, které ve vodě bez přístupu vzduchu takřka zkamení. Teprve na takto vytvořeném roštu se mohlo začít stavět. Nejprve byla budována okrouhlá obytná věž, typu donjon, o průměru sedmácti metrů s pět metrů silnými zdmi. Dnes je z ní jen torzo, které současníci přestavěli na pseudohistorický pension Rotunda.

Některé pozdější úpravy okolí břevlavského hradu měly za následek vysychání podloží a v důsledku toho začaly dřevěné piloty zbavené stálé vodní lázně truchlivět a ztrácet nosnost. To se nemohlo neprojevit na stabilitě hradu, což mělo za následek pukání zdí a hrozilo zřícení zdiva. Na přelomu 20. a 30. let 15. století hrad obsadili husité a podnikali odtud loupeživé výpravy do Rakouska. Zhruba o sto let později se do renesanční přestavby hradu pustili bratři Jan, Bartoloměj a Karel ze Žerotína. Zvládli postavit jen dvě křídla, ale už hrad nestačili uzavřít. V 17. století byl břevlavský hrad dvakrát dobyt, vypleněn a zrušen natolik, že o něj pobělohorští majitelé – páni z Lichtenštejna ztratili zájem a přenechali jej k obývání svým úředníkům. Dnes hrad volá po opravách, ale nedostatek peněz sotva stačí na ty nejnnutnější.

Poslední na Dyji je Rabensburg

Poslední z hradů na řece Dyji těsně před jejím soutokem s Moravou je Rabensburg, česky Ranšpork a snad původně nazývaný Havranohrad. Je uváděn jako vodní, byť k Dyji je od něj hodný kus. Patrně v době, když byl stavěn, řeka meandrovala takřka k jeho hradbám a v případě potřeby její vody naplnily kruhový příkop vykopaný kolem jeho zdí.

Původně dřevěný hrad byl kolem roku 1200 přestavěn na kamenný.

V roce 1385 koupil hrad Jan z Lichtenšteina. Ve vnitřním traktu jsou třípodlažní arkády. V té době v zámku sídlil Maximilián z Lichtenštejna. V roce 1645 rabensburgský zámek přepadli Švédové. V roce 1848 zámek sloužil jako továrna na výrobu parket. Teprve po zrušení výroby se zámek vrátil zpět Lichtenštejnům.